

Rekreasyon ve Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğretmen Adaylarının Dramaya Karşı Tutumlarının İncelenmesi

İlkay ORHAN¹

ORJİNAL ARAŞTIRMA

¹ Akdeniz Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Antalya/Türkiye

Öz

Beden eğitimi dersinde yaratıcı dramanın kullanılması, fiziksel gelişimin yanında bilişsel ve duyuşsal gelişimi de sağlar. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin drama eğitimi almaları ve bu derse karşı tutumlarının belirlenmesi önemlidir. Bu araştırmanın amacı drama dersini almış beden eğitimi ve spor ile rekreasyon bölümlerindeki öğretmen adaylarının cinsiyet, ağırlıklı genel not ortalaması ve bölümleri açısından dramaya yönelik tutumlarının incelenmesidir. Bu amaç için yaratıcı drama dersine ilişkin tutum ölçeği kullanılmıştır. Öğretmen adaylarının dramaya karşı tutumlarının 66,5 ve daha az not ortalamasına sahip olanlarda yüksek düzeyde 66,5'den daha yüksek not ortalamasına sahip olanlarda ise orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Aynı zamanda bölümlere ve cinsiyete karşı istatistiksel olarak anlamlı farka rastlanmamıştır.

Anahtar kelimeler: Drama, Tutum, Beden Eğitimi, Rekreasyon

Sorumlu Yazar:

İlkay ORHAN

Orcid ID: 0000-0002-4875-2784

Investigation of Recreation and Physical Education and Sports Department Teacher Candidates' Attitudes Towards Drama

Abstract

The use of creative drama in physical education class provides cognitive and sensual development as well as physical development. It is important for physical education and sports teachers to receive drama education and to determine their attitudes towards this course. The purpose of this study is to examine the attitudes of teacher candidates who have taken the drama course in physical education, sports and recreation departments in terms of gender, weighted grade point average and departments. For this purpose, the attitude scale related to the creative drama course was used. It was determined that the attitudes of teacher candidates towards drama were at a high level in those with 66.5 or less, and in those with a high average of 66.5. At the same time, there was no statistically significant difference against department and gender.

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi:
24.05.2020

Kabul Tarihi:
19.06.2020

Online Yayın Tarihi:
28.06.2020

Doi: 10.38021asbid.742103

Key Words: Drama, Attitude, Physical Education, Recreation

Giriş

Drama, Türkiye’de 1980’li yıllarda yaratıcı ve eğitimde drama uygulamaları ile akademik platformda yer almaya başlamıştır. Türkiye’de drama alanında bilimsel açıdan değerlendirmelerin artması bu yıllara denk gelir. Drama bu dönemde eğitim öğretimde bir yöntem olarak sisteme dahil olmaya çabalamıştır (Adıgüzel, 2019). Türkiye literatüründe kavram olarak eğitimde drama ve yaratıcı drama daha yaygındır (Adıgüzel, 2008).

Drama bireylerin sosyalleşmesiyle birlikte birbirleriyle etkileşime geçmelerine yardım eder. Zaman içinde bireylerin kendine saygı ve özgüven özelliklerinin gelişmesini destekler. Aynı zamanda grup bilincinin yarattığı sorumluluk problemler ile başa çıkma ve iletişim becerilerinin artmasına katkı sağlar (San, 1990).

Yaratıcı dramanın beden eğitimi dersleri işlenirken yöntem olarak değerlendirilmesi öğrencilerin dersi sevmelerine ve yaşam boyu spor alışkanlığı kazanmalarına yardımcı olabilir. Bundan dolayı beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin drama eğitimi almaları önemlidir.

Bireyin çok yönlü gelişimi hedeflendiğinde yaratıcı dramanın eğitimdeki rolü belirgin olarak öne çıkar. Üstündağ (1994)’a göre yaratıcı drama, eğitimde oyun aracılığıyla gelişen bir faaliyettir. Bu özelliğiyle eğitim hayatında ve beden eğitiminde kullanılması bireylerin iyi yetiştirilmesinde önemli bir unsur olabilecektir (Soytürk ve ark. 2012).

Adıgüzel (2013, s.68-74) bireyin yaratıcı drama aracılığıyla kendisini tanıma ve gerçekleştirebilme, hayal gücü ve yaratıcılık, iletişim becerisi, işbirliği, sosyalleşme ve çevresine karşı duyarlı olma, bağımsız ve eleştirel düşünme vb. birçok özelliğin gelişebileceğini belirtmiştir.

Yaratıcı drama etkinliklerinin öğretmen adaylarının birbirleri ile iletişiminde ve uyumlu olmalarına destek olduğu belirlenmiştir (Demir 2019).

Demir (2019) araştırmasında yaratıcı drama etkinliklerinin öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini sevmelerini sağladığını ve drama eğitmenlerini bir öğretmen olarak model almalarına katkı sağladığını belirtmiştir. Ayrıca öğretmen adaylarının farklı öğretim yollarıyla eğlenirken öğrenmelerine, yaratıcı dramayı ve tiyatro arasındaki farkı

fark etmelerine ve oyun öğrenerek yeni oyun tasarımlarına ya da uyarlamalarına katkı sağladığını bildirmiştir.

Fitzgerald (2007) beden eğitiminde dramanın kullanımı ile ilgili, drama oturumunu altı önemli alana bölmüştür. Bunlar; öğrenciler, destek personeli ve iki drama lideri arasındaki iletişim; okul beden eğitimi, serbest zaman etkinlikleri; bir spor merkezine gitmek, tekrarlar ve düşünce paylaşımları; okul ile inceleme ve takip olarak sıralanmıştır.

Spor Bilimleri Fakültelerinde öğrenim gören beden eğitimi öğretmeni adaylarının drama eğitimi almaları meslek yaşantılarında kullanabilecekleri önemli bir öğretim modeli edinmelerini sağlayacaktır.

Bu araştırmanın amacı beden eğitimi ve spor ile rekreasyon bölümlerinde öğrenim gören öğretmen adaylarının okul başarısı, bölüm ve cinsiyet açısından dramaya karşı tutumlarını incelemektir.

Gereç ve Yöntem

Araştırma Modeli

Bu araştırma, öğretmen adaylarının drama dersi ve işleyişine ilişkin görüşlerine başvurmayı amaçladığından betimseldir (Karasar, 1999). Çalışmada nicel metotlardan faydalanılmıştır.

Katılımcılar

Araştırmanın evreni, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Akdeniz Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi'nde Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi ve Rekreasyon Bölümündeki öğretmen adaylarıdır. Drama dersi alan tüm öğretmen adayları çalışma grubu olarak belirlenmiştir. Oluşturulan grubunun dağılımı tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1

Bölgümlere ve cinsiyete göre örnekleme grubunun dağılımı.

Bölgümü	Cinsiyet	N
Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Bölümü	Erkek	24
	Kadın	15
	Toplam	39
Rekreasyon Bölümü	Erkek	14
	Kadın	16
	Toplam	30

Araştırmaya Beden Eğitimi ve Spor Bölümünden 24 erkek, 15 kadın ve Rekreasyon Bölümünden de 14 erkek ve 16 kadın toplam 69 kişi katılmıştır.

Veri Toplama Aracı ve Verilerin Çözümlemesi

Araştırma verileri Adıgüzel (2006)'in geliştirdiği “Yaratıcı Drama Dersine İlişkin Tutum Ölçeği” (YDDIT) uygulanarak oluşturulmuştur. Ölçekte 50 madde vardır ve 5’li likert tipi ölçektir. Ölçek 50-250 aralığında puanlanmaktadır. Puan aralığı = (En yüksek değer - En düşük değer)/5 formülü kullanılarak aritmetik ortalamaların değerlendirme aralığı belirlenmiştir.

Tablo 2

Tutum puanı aritmetik ortalamaların değerlendirme aralığı

Tutum puanı aralığı	Derecesi	Tutum Düzeyi
50-90	Kesinlikle katılmıyorum	Düşük Düzey Tutum
90,1-130	Katılmıyorum	
130,1-170	Kısmen katılıyorum	Orta Düzey Tutum
170,1-210	Katılıyorum	
210,1-250	Tamamen katılıyorum	Yüksek Düzey Tutum

Verilerin değerlendirilmesi SPSS 21 istatistik paket programı kullanılarak yapılmıştır. Anlamlılık düzeyi 0.05 kabul edilmiştir. Ölçek ve kişisel bilgi formu uygulanarak okul başarısı, bölüm ve cinsiyet değişkenlerinin fark testleri tek yönlü varyans analizi (one-way-ANOVA) ve t-testi kullanılarak yapılmıştır.

Bulgular

Araştırmada elde edilen veriler ve istatistik değerlendirmelerine tablolar biçiminde yer verilmiştir.

Tablo 3

Cinsiyet değişkenine göre t testi sonuçları.

Cinsiyet	N	Ortalama	Standart Sapma	t	p
Erkek	38	165,95	11,13	0,239	0,81
Kadın	31	165,39	8,34		

p>0,05

Cinsiyetlerine göre drama derslerine ilişkin tutum puanları incelendiğinde, drama dersine ilişkin tutumları arasında anlamlı fark görülmemiştir (t: 0,239; p>0.05).

Bölgümlere göre tutum puanları t testi sonuçları tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4

Bölgümlere göre t testi sonuçları.

Bölgüm	N	Ortalama	Standart Sapma	t	p
Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi	39	165,95	10,73	-0,246	0,81
Rekreasyon	30	165,37	8,91		

p>0,05

Bölgümlere göre drama derslerine ilişkin tutum puanları incelendiğinde, drama dersine ilişkin tutumları arasında anlamlı fark görülmemiştir (t: -0,246; p>0.05).

Ağırlıklı Genel Not Ortalamalarına (AGNO) göre tutum puanlarının istatistik sonuçları tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5

Ağırlıklı Genel Not Ortalamalarına (AGNO) göre drama dersine ilişkin tutum puanlarının aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri.

AGNO	N	Ortalama	Standart Sapma
87,5-100	2	166,50	10,61
80,5-87,4	12	164,25	5,80
73,5-80,4	27	165,52	13,37
66,5-73,4	23	165,17	7,39
60,1-66,4	4	172,25	5,91
60 ve altı	1	172	-
Toplam	69	165,70	9,91

Ağırlıklı Genel Not Ortalamalarına (AGNO) göre tutum puanlarının varyans analizi sonuçları tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6

Ağırlıklı Genel Not Ortalamalarına (AGNO) göre drama dersine ilişkin tutum puanları arasındaki farka yönelik varyans analizi

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Ortalama Kareler	F	p
Gruplar arası	245,064	5	49,013	0,48	0,79
Grup içi	6433,545	63	102,12		
Toplam	6648,609	68			

p>0,05

Tablo 6’da başarı durumuna göre öğretmen adaylarının drama dersine karşı tutum puanları arasında anlamlı fark olmadığı görülmektedir ($F=0,48$; $p=0.79$).

Tartışma ve Sonuç

Bu araştırmada tutum ölçeğinden alınan puanlar cinsiyet, başarı durumu ve bölümler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığını göstermiştir. Ağırlıklı not ortalamaları dikkate alındığında da 66,5 not ortalamasından daha yüksek olanların puanları orta düzeyde tutumu gösterirken düşük olanların yüksek düzey tutumu göstermektedir. Genel ortalama dikkate alındığında hem bölümlere göre hem de cinsiyete göre dramaya karşı orta düzeyde tutum görülmektedir.

Başçı ve Gündoğdu (2011) üniversitede öğrenim gören 92 erkek ve 130 kadın toplam 222 öğretmen adayı ile yaptığı araştırmada öğretmen adaylarının yaratıcı drama tutum puanlarını yüksek düzeyde bulmuştur. Bölümler, cinsiyet ve başarı puanları arasında bir farka rastlamamıştır. Bu sonuçlar araştırmamız ile benzerlik göstermektedir.

2005 yılından başlamak üzere okullarda uygulanan yapılandırmacı yaklaşım çerçevesinde dramanın önemli olduğu belirlenmiştir (Teyfur, 2011).

Beden eğitimi ve spor derslerinde dramanın kullanılabileceği birçok konu yer almaktadır. Drama dersleri işlenirken de yöntem olarak oyun kullanılmaktadır. Beden eğitimi dersleri de çocuklara iyi bir oyun ortamı yaratmaktadır. Bundan dolayı beden eğitimi ve sporda dramanın kullanılması öğrenme açısından önemli bir fırsat doğurabilir. Bu durum okullarda drama yöntemini etkili olarak kullanmayı bilen öğretmenlere gereksinim olduğuna işaret etmektedir. Başçı ve Gündoğdu (2011) öğretmen adaylarının drama eğitiminden sonra bunu bir yöntem biçiminde görmeleri ve bu yöntemi derslerinde kullanabileceklerini belirtmiştir. Bu açıdan drama aracılığıyla dersin keyifli olmasının sağlandığı öğretmen adaylarınca belirtilmiştir. Benzer biçimde Üstündağ’ın (1998) drama yöntemi kullanılan derslerde öğrencilerin dersi eğlenceli gördüğü belirtilmiştir.

Drama dersinin öğrencilerin derse olan ilgisini arttırabileceği ve öğrenmeyi kalıcı hale getirebileceği söylenebilir. Yaratıcı drama dersleri sınıf ortamını eğlenceli hale getirerek öğrenim sürecini daha etkili bir hale getirebilmektedir. Sökmen (2000) araştırmasında etkin olarak derse katılmasını sağlayacak yolların uygulanmasının konuların daha iyi öğrenilmesini ve dersi sevmelerini sağlayacak önemli bir katkısı olacağını belirtmiştir. Duatepe ve Ubuz (2010) bilişsel anlamda başarının dramanın öğretim yöntemi

olarak kullanılması yardımıyla yükseltilebileceğini belirterek bu konuda daha çok araştırma yapılması gerektiğini vurgulamıştır.

Başçı ve Gündoğdu (2011) yaratıcı drama dersinin yararlı olması için uygun ortamın hazırlanması gerektiğini vurgulamıştır. Beden eğitimi ve spor dersi var olan öğretim materyalleri drama dersinin uygulanması açısından zengin bir öğrenme ortamı sunabilecektir. Aynı zamanda farklı ders ortamlarının oluşturulabileceği fırsatları da sunmaktadır.

Soytürk ve ark. (2012) araştırmalarında drama etkinliklerinin kullanıldığı öğrenme ortamında temel hareket becerilerinin örüntüleşmesi puanlarını kullanılmayan gruba göre istatistiksel olarak anlamlı biçimde yüksek bulmuşlardır. Bundan dolayı öğretmen adaylarının drama derslerine etkin katılımının teşvik edilmesi ve bu konudaki tutumlarının belirlenerek motivasyonlarının artırılması meslek yaşamında önemli bir öğretim modeli edinmelerini sağlayacaktır.

Akdemir (2020) yaratıcı drama yöntemi sayesinde öğretmen adaylarının iletişim becerilerinin geliştiğini, kendilerini daha rahat ifade edebildiklerini; bu sebeple kendilerine olan özgüvenlerinin arttığını belirtmiştir. Ayrıca ders kapsamında işlenen konuların kafalarında bir öğretmen profili yarattığı ve bu profili kendi isteklerine göre şekillendirebileceklerinin farkına vardıklarını ifade etmişlerdir. Bu da mesleğe yönelik tutum ve mesleki benlik saygılarının yükselmesiyle birlikte meslekle içsel olarak bağlantı kurduklarını ve kendi mesleki kimliklerini organize etmeye başladıklarını göstermektedir.

Sonuç olarak, öğretmen adaylarının dramaya karşı tutumlarında bölümlere ve cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı farka rastlanmamıştır. Tutumlarının not ortalamasına göre de orta ve yüksek düzeyde olacak biçimde değişiklik gösterdiği söylenebilir ancak bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı değildir.

Kaynakça

- Adıgüzel H.Ö. (2006). Yaratıcı drama (Okulöncesinde drama ve ilköğretimde drama) derslerine ilişkin tutum ölçeği geliştirilmesi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 1(2), 5-12.
- Adıgüzel, H. Ö. (2008). Türkiye’de eğitimde yaratıcı dramının yakın tarihi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 1(5), 9-49.
- Adıgüzel, Ö. (2013). *Eğitimde Yaratıcı Drama*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Adıgüzel, Ö. (2019). *Eğitimde Yaratıcı Drama*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

- Akdemir H. (2020). Yaratıcı drama yönteminin öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve mesleki benlik saygı düzeylerine etkisi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 15(1), 113-130.
- Başçı Z., Gündoğdu K. (2011) The attitudes and opinions of prospective teachers related to drama course: The case of Atatürk University. *Elementary Education Online*, 10(2), 454-467.
- Demir K. (2019). Yaratıcı drama etkinlikleriyle uygulanan oryantasyon çalışmalarının değerlendirilmesi. *Yaratıcı Drama Dergisi* 14 (1), 161-180.
- Duatepe, A. & Ubuz, B. (2010). Drama based instruction and geometry. Erişim adresi: https://www.researchgate.net/publication/249939273_DRAMA_BASED_INSTRUCTION_AND_GEOMETRY/link/542700060cf26120b7b34756/download
- Fitzgerald, H. (2007). Dramatizing physical education: using drama in research. *British Journal of Learning Disabilities*, 35(4), 253–260. doi:10.1111/j.1468-3156.2007.00471.x
- Karasar, N. (1999). *Bilimsel Araştırma Yöntemi - Kavramlar, İlkeler, Teknikler*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- San, İ. (1990). Eğitimde yaratıcı drama. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 23(2), 573-582.
- Soytürk M., Çamlıyer H., Öztürk Ö.T., Ada E.N.D. (2012). 9-11 yaş grubu çocukların temel hareket becerilerinin örüntüleşmesinde yaratıcı drama'nın etkisi. *Selçuk University Journal of Physical Education and Sport Science*, 14(1), 42–55.
- Sökmen, N. (2000). Ön lisans öğrencilerine kimya dersinde uygulanan aktif öğretim yöntemleri. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 25(117), 29-32.
- Teyfur, M. (2011). The evaluation of the effect of classroom management implementation in constructive learning approach applied by the form tutors. *Inonu University Journal Of The Faculty Of Education* 12(2), 139-164.
- Üstündağ T. (2004). *Yaratıcı Drama Öğretmenimin Günlüğü*. Ankara: Pegem Yayınları.